

PROJECTE DE TEXT TEATRAL:

3 GERMANS 3 GERMANES

Esther Lázaro Sanz

Descripció i proposta de desenvolupament

La proposta sol·licitant és l'escriptura d'un text teatral, que porta per títol (provisional) *3 germans 3 germanes*, basat en una història real. Una història sobre dues famílies –una d'origen andalús, emigrada a Terrassa a principis dels anys seixanta; l'altra, catalana i benestant– posant el focus en els fills i filles, però que és, especialment, una història sobre la construcció de la pròpia identitat i del paper de la memòria personal, col·lectiva i històrica, travessada per un fet tan significatiu per a la ciutat de Terrassa com va ser la riuada del 1962.

Les tres germanes de la família migrant, instal·lada al barri egarenc de Les Arenes, porten anys buscant els seus germans grans, desapareguts a la riuada del 1962. Un dia troben a un diari local una entrevista a un artista internacional que explica que ell va sobreviure a aquella tragèdia i va ser adoptat, i ha fet de la seva història personal un dels seus eixos creatius. Les germanes comparen la fotografia de l'entrevistat amb la del seu germà i hi troben moltes semblances. Intenten contactar-hi, però el representant de l'artista les amenaça amb denunciar-les per assetjament si insisteixen en parlar-hi. Així que les germanes, convençudes d'haver trobat el seu germà desaparegut, però decidides a respectar la seva decisió de no voler-ne saber res, li comuniquen la notícia de la troballa a la seva mare, que porta cinquanta anys buscant el seu fill, i es dediquen a seguir totes les fites de l'artista, a anar a les exposicions que inaugura, a comprar per xifres desorbitades alguna obra, a recopilar retalls de premsa... La mare, però, no en té prou amb això: vol escriure-li una carta, poder-hi parlar, dir-li que sempre l'ha estimat, que mai va deixar de buscar-lo, que malgrat el que li van dir l'any 1962 ella sabia que el seu petit no havia mort...

L'artista, que té dos germans grans, tots tres adoptats arrel de la riuada per un matrimoni de Sant Gervasi, sempre ha sabut que la seva família biològica va morir en els aiguats i mai ha tingut inconvenient en compartir la seva història. Sap que va tocar-li la

loteria amb els pares que ha tingut, els pares de debò, els que li han ofert una vida que en cap cas hagués pogut tenir de no haver estat adoptat per ells. Per això, quan el seu representant li explica que una noia l'ha contactat dient que potser és el fill desaparegut de la seva mare, l'artista s'enfurisma i no en vol saber res. Amb el pas dels anys, i malgrat el seu èxit professional, se n'adona que aquell fet traumàtic que va viure d'infant va marcar-lo més del que creia i condiciona el seu present.

El temps passa i al camí de les germanes es creua una investigadora que fa una recerca justament sobre el tràfic d'infants en el context de la riuada del 1962, per a convertir-la finalment en un documental. Elles li demanen que les ajudi a trobar el germà desaparegut, però no li diuen ni una paraula sobre l'artista. La investigadora, no obstant, arribarà a ell per altres vies i coneixerà d'una font propera l'incident que va tenir lloc entre les germanes i el creador deu anys enrere. Ella compara les fotografies i la semblança no li resulta tant evident com els ho va semblar a les germanes, però està decidida a comprovar si es tracta o no del fill desaparegut de la seva mare, especialment per ella. Perquè després de conèixer-la, d'entrevistar-la, de veure com de viu és encara el seu dolor, malgrat els seixanta anys transcorreguts, sent que hi ha de fer alguna cosa, contribuir en la possibilitat ínfima de trobar el fill perdut.

El que cap de les parts implicades en la història s'espera és que la investigadora descobreixi que l'artista, en realitat, no va estar mai a Terrassa, menys a la riuada, i que, per tant, ni és el germà desaparegut de les tres germanes, ni és cap nen orfe rescatat de les inundacions, sinó un bebè deixat en una maternitat per una mare que no podia fer-se'n càrrec. Els germans grans de l'artista, amb qui ell no s'hi porta gaire bé, li ho confirmen també a la investigadora, ja que ells ho saben des de fa anys, i així li van comunicar al petit, que es va fer el sord. Quan ella l'encara amb els documents a la mà que ho demostren, ell es limita a justificar que el que explica és la seva història, la història que van explicar-li a ell els seus pares, el capellà que va gestionar l'adopció, i tothom al seu voltant. I que, per tant, és aquesta la seva història i la seva identitat i no cap altra, diguin el que diguin uns documents. Per a les germanes, en canvi, que porten deu anys pensant en ell com en el seu germà, la revelació els suposa un daltabaix i no entenen que algú faci passar per pròpia una història que no és la seva i que va afectar realment a moltes famílies a les que encara ara els dol. Per a elles, és un farsant.

Aquesta seria, explicada potser amb poca traça en aquestes línies, la història que vaig viure en primera persona mentre rodava el documental *Els nens de la riuada* i sobre

la que tinc hores d'entrevistes als protagonistes. Al principi, empatitzant amb el dolor de les víctimes de la riuada, també em va indignar la postura de l'artista. Però després vaig entendre que hi tenia tot el dret a no voler acceptar un origen que re-significava tot el que coneixia, perquè no era des d'aquell relat que ell s'havia construït a sí mateix, com a home i com a artista, sinó des de la falla del bebè salvat de les aigües.

Sense cap afany de judici, sense maniqueismes, sense un excés de ficció que no li cal, perquè la realitat sempre la supera, m'agradaria plasmar aquesta història, partint justament del teatre del real, per a reflexionar sobre la construcció de la identitat, sobre el concepte de veritat, sobre els límits entre ficció i realitat, sobre la memòria i la Història... i, en definitiva, sobre la condició humana. I, alhora, fer-ho mantenint viva la memòria patrimonial d'un fet tan significatiu per a la ciutat com va ser la riuada del 1962 i les conseqüències fins ara desateses, però del tot conegudes a l'època: el tràfic de menors.

Objectius

- Elaborar una obra literària de dramaturgia contemporània dins la poètica del teatre documental i del teatre del real.
- Crear un text dramàtic com a resultat de metodologies de recerca-creació amb una base sòlida en tècniques interdisciplinars de les arts, les humanitats i les ciències socials.
- Reflexionar i, especialment, incentivar en la persona lectora la reflexió al voltant de diverses problemàtiques: les identitats diverses, els constructes identitaris, els privilegis socials segons els teus orígens, els conceptes de veritat i post-veritat, la llicitud de la mentida, els límits de la ficció, i el paper de la memòria personal i col·lectiva en els nostres dies.
- Fer visible una pràctica silenciada fins ara com va ser el tràfic de menors en el context de la riuada del 1962, i posar de manifest com d'acceptada era a la societat de l'època.
- Utilitzar l'art (en aquest cas, la creació literària teatral) com a eina de reparació en processos de traumes intergeneracionals heretats i, en aquest cas, en relació a crims del franquisme que han quedat impunes.

Metodologia de treball proposada

Com ja s'ha apuntat, aquesta proposta parteix de metodologies de recerca-creació basades, com el nom indica, en una primera fase de recerca en metodologies interdisciplinars de diferents àmbits del coneixement (història, sociologia, antropologia,

psicologia, etc.). Dins d'aquesta primera etapa s'ampliarà la recerca arxivística i hemerogràfica ja iniciada en treballs anteriors de la persona sol·licitant, i es repetirà l'adquisició dels testimonis orals de les persones implicades en la recerca, així com de materials gràfics i audiovisuals que contribueixin a la plasmació escrita de diferents llenguatges escènics per a traslladar també la interdisciplinarietat a l'hipotètic muntatge posterior del text teatral.

En una segona etapa, centrada ja en l'escriptura en sí, i com s'ha esmentat també, es seguiran metodologies pròpies de la dramaturgia contemporània com la fragmentació, la proposta de personatges líquids en intervencions intercanviables, l'absència d'un gran aparell didascàlic per a no condicionar el posterior treball de direcció escènica, i s'apostarà per la poètica del memodocument i del teatre del real, amb presència de diversos llenguatges creatius a escena.

El cronograma associat a aquesta proposta metodològica es preveu distribuït en deu mensualitats, de les quals se'n dedicaran sis a la recerca i quatre a l'escriptura. Igualment, en la darrera mensualitat es planteja compartir els resultats de l'escriptura amb un grup reduït de persones en una lectura dramatitzada per a poder testar si el text teatral funciona com a tal o no, amb la intenció de poder efectuar els canvis pertinents per a que l'escriptura dramàtica sigui el més definitiva possible de cara a una possible escenificació posterior.

Perspectives de futur

El text resultant d'aquesta escriptura, com tot text teatral, està pensat per a que culmini en un muntatge escènic i s'acabi de completar sobre l'escenari, al donar-li cos i escenificar-lo. La idea és que pugui ser la propera producció de Therkas Teatre de cara al 2025, cosa que facilita la seva viabilitat escènica, i tan de bo pugui comptar amb els suports que va rebre la producció anterior centrada també en el tràfic d'infants en el context de la riuada, *Les traces del silenci*, estrenada el 2021 amb el suport no només de l'Ajuntament de Terrassa a través d'un ajut Terrassa Crea, sinó també del Memorial Democràtic i de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB).

Igualment, el text resultant serà presentat a diverses editorials teatrals o amb col·lecció teatral per a la seva possible publicació.